

1898 Januare 19
Galati
Tiglinar.

91
Dragă Ioanide,

Coi dreptul, nu mai stam
nimic de tine, și me întrebam
des cu Kiritescu, de ce nu ne-i
și scriind? Nu ne-am gândit
însa că poți fi bolnav, nu înțeleg
de ce? poate unde eram noi
sănătoși. De acea cînd am primit
dumă-zii scrisoarea ta, am ramas
îmarmurit, în sfîrșit, bine c'ai
scapat. Dar tu trebuie în totdeauna
să te gîndesti că ai o constituție
slabă și să te părești umblînd
vesnic cu flanele pe piele, aște-ri
scutul cel mai bun.

Kiritescu îi în garda la penitenciar,
sunt singuri în camera pe care
cunoști, și aproape noaptea
și cum sufer de insomnie, îi ocazie
bună să stau de vorbă cu tine.

Draga Ioanide, scrisoarea
ta, mi-a făcut o impresie foarte
curioasă, mai cu seamă că ira
neasteptată, mi-a răscolit trecutul
și toate gândurile, deșteptându-mi
atâtea amintiri și reflecții aproape
adormite în mintea mea.

Am ramaș mult pe gânduri,
învîrtind între degete foilele pe
care le scrisesși Tu.

De sigur întâi cu mintea
pironită la tine, la prietenia
noastră, căsătind a răscoli prin amintiri,
pentru ami da seamă de felul
acestei curioase prietenii și numai
atunci mi-am dat seamă de ea
văzîndu în adevărată lumină,
cînd m'am oprit la felul

15176/1

 Muzee
Literatur
Romine

caracterului meu, după ce îl ^{trădese} ~~prezintă~~ a tău în revista?

Te rog să fii foarte atent la cele ce-ți spun acum, foarte rar în viața mea, am judecat ~~cu~~ ~~un~~ ~~caz~~ așa nepartener, și eu un așa singe răce ca în momentele astea.

Tot ce-ți spun nu-i de cît pură expresie a unei judecări adine ^{constante}. Nu spun accia ce mă îndeamnă inima, numai suntem doi prieteni în joc ci: X și Y.

De acea o să fii ^{de o} sinceritate ^{superat} ^{voare} chiar. De sigur că n'ai să te ^{superi} căci îți repet încă odata nu-i aci de cît o judecată perfectă — sunt ^{convins} de asta, gata a o dovedi — produsul frământării a întregului fosfor cerebral care-l am sub țestă.

Și după asta introducere, trec la rezolvirea acestei curioase probleme de psihologie — pot s'o numesc așa — prezența noastră.

Ca în rezolvirea oricărei probleme,
am ca date cunoscute: caracterele,
firea noastră, prietenia dintre
noi. Asta două elemente le
cunosc. ~~Cum~~ Mi se cere se află
următoarea necunoscută: care-i
cauza ca această prietenie, nu-i așa
cum am dori să fie?

Care e pricina ca această prietenie
nu-i perfectă? e curioasă, nu-i cum
trebuie, și cum am dori să fie?

Nu stii cum s'o numesc, doar
de sigur vezi și tu ca și mine,
ca nu-i așa cum ne-o închipuim
și cum trebuie să fie asta prietenie.
Până aci suntem de acord.

Căci asta o simți și tu, ca dovadă
il scrisoarea ta, în care spui cam tot
acest lucru. Eu n'am făcut de cît
a ~~put~~ pune cazul mai metodic,
pentru ai căuta explicația justă.
Deslegarea unei probleme
psihologice.

5.
Tu găsești cauza, în faptul că
tu nu te-ai fi purtat așa cum
trebuie cu mine.

M-am întrebât, dacă asta ar fi
adeverata soluție a problemei.

S'atunci, am început să judec
desbrăcat de orice sentimentalism, așa
de bogat în serisoare ta.

Am găsit că tu ai scris în ea
sub impresia boalei tale — am spus
că o să fii sincer — este știut că
sub impresia durerii, a unei întristări,
ai conștiința mai vie.

Nu eic, poate ai motive pentru
care conștiința ta îți impută, te mustră.

Totuși îi exagerat, atunci ar fi just, ^{te mustră.}
când ele ar fi cauza pentru care
prietenia noastră nu-i așa cum ar
trebuie să fie.

Dar tocmai asta voi să dovedesc,
că nu asta furtare a ta, îi pricina
ce caut eu ca deslegare a problemei
noastre.

Am răcolit trecutul și-am căutat
 apoi da samă de începutul prieteniei
 noastre.

Ți-aduci aminte? casa cu Constandachi,
 Atunci te-am cunoscut, încă de-atunci
 ți-am vădit firea ta pasionată.
 Mi-a plăcut și cum pe-atunci eu
 eram chinat de gândul propagandei,
 am văzut în tine omul în care samă
 ar înalti și ar da roade.

Și nu m'am înșelat în privința
 asta, dar m'am înșelat în altă
 privință.

15146/3.

Muzeu
Literar
Român

Și s'ata cum: dintre toți prietenii de
 idei, nici unul nu putea să-mi
 fie prieten așa cum aș fi dorit eu.

În tine vedeam cele mai multe
 însușiri pe care le căutam, de unde
 la început iere numai prietenia de
 idei, de sigur și o bună doză de simpatie.
 Cum ție, văzându-ți firea ta am
 crezut să lege acea prietenie visată,
 m'am înșelat — trebuie azi ș'ozie —
 Căci n'am mai găsit pe acelaș

Ioanide față de mine, cum
 l-am văzut față de Constandachi
 și alții ...

De ce? firea ta se schimbase?
 nu. Doarada' alte fapte din
 viață.

Care ira și este pricina?
 caracterul, firea mea neresfractară,
 și putea s'o numesc, căci trebuie
 să recunoști că am o fire foarte
curioasă, deci greu de definit.

Vezi, sunt lucruri care fără să
 vrei le sintți, și voind să le spui
poti.

De sigur, cele spuse adesea te
 vinse, dar iartă-mă, căci ți-am spus
 că nu sunt de cît adevăruri.

Și noi ca admiratori ai lui Zola
 iubim, ne închinăm și suferim
 pentru adevăr, chiar cînd el
 ar fi ori cît de crud.

De sigur n'as fi drept, daca
 as nega orice simtiment de
 iubire, care a fost si este in prietenia
 noastra, nici odata ~~nu~~ nu m'as
 indoi de graba unor sacrificii, ori
 cit de mari, reciproci.

Cu toata aceasta iubire fratasca,
 ori cit de mare, e parca ceva
 strain, ~~ce~~ ce un ce, care in atitii
 ani nu s'a risipit, care facea ca
 aceasta veche si buna prietenie,
 intemeiata pe atitea, si atitea legaturi,
 sa nu fie asa cum am dorit
 sa nu fie idiala. 15146/4

Asta o simti, overzi si tu.
 Daca chiar tu n'ai spune asta,
 inca n'iesi din serisoarea ta.

Caci tu spui si te acuzi pe tine
 insuti de purtarea ta.

Deci asta e o donada ca am
 dreptate; prietenia noastra nu e
idiala, ... donada e purtarea
ta.

Dacă acum, te-ai întreba care
 e pricina ce ți-a determinat o astfel
 de purtare ?

Oare îți stă în caracterul tău asta ?
 Nu, sunt convins că nu ți-ai jupuit
 și firea ta. Aveai vreun interes ?
 Nu, nici atâta.

Care poate fi pricina ?
 De sigur că numai firea mea
 închisă, nedefinită... nenorocită.
 Căci, nu am locul aci pentru
 ați dovedi că am un caracter
 foarte nenorocit, cum tu nici
 nu ți-l închipui.

Eu prin vorbele de mai sus, nu
 mă acuz, cum faci tu, acuzându-te
 așa de mult în scrisoarea ta.

Nu, nu suntam unora și nici
 unul nici altul, e rezultatul
 firei inconștiente a temperamentelor
 a caracterului fie-căruia.

15146/5.

Reiau iar scrisoarea întreruptă
de atâtea vreme.

Examenul m'au împiedecat
a termina scrisoarea, și apoi nici
nu am găsit momente până acum
de liniște sufletească, pentru
a urma judecata cu aceea
nașcăală cu care am început.

Chiar acum încă, nu mă
aflu în starea în care aș dori
să fiu pentru ați dovedi cu
prinos ceea ce voiam să vă arăt.

De cât pentru că trebuie să
o termin mă mărginesc,
recomandându-ți a ugețe mult
la cele ce ți-am scris până aci.
Asigurându-te încă odată că nu
sunt niste păreri trecătoare, ci
pure observații: adevărate.

Vergi tu, foarte puțin îni curiose
adinecul firei mele.

Cei mai mulți li se pare că
sunt foarte normal, dar se înșală
cu totii.

Căci eu mă curiose perfect, am
crezut și eu că mă înșel pe mine
însumi, dar din comparația cu
alții, am putut să mă văd
pe mine.

Deși cam caraghios, dar aș putea
Zice ca Hamlet: ie ceva putred în
mine.

De sigur la alții nici n'as spune
astea, nici chiar un las a să zăne
asemenea manifestată, care ar
fi luate în vîs ca afecțiuni permise.

Da, și le spun cu sigura
teama că și tu meci spune că
sunt idei fixe, ipohondrie.

Nu, sunt perfecte observații
intemiate pe fapte, mai mult
chiar, îni dau seama că sunt
chiar consecințe unele și de

aceea nu-mi prevad un viitor
toamnei frumoase.

Ma rog vom vedea, viitorul
mi va aproba sau nega credinta.
Acum deodata am luat cartea
lui Ribot: Les maladies
de la Volonte.

Cred ca voi gasi ceea ce caut,
sa caut si Psihologia pasimilor
de Letaorneau, pe care am mai
citita de mult.

Sfarsese, de si nu am putut
sa-ti arat mai in lumina
aceea ce voi sa spun.

De sigur trebuie sa par cam
confus, dar iti repet ca nu
am acea dispozitie necesara
pentru o judecata raice si
logica strinsa.

15146/6.
Muz.
Literatur
Romine

Citindu-ți încă odată
 scrisoarea ta, care îmi da
 lacrimi în ochi și mă face
 aproape a regreta cele ce am
 scris înaintea de și ie primul
 adolescent, găsesc la urma
 câte-na rînduri care mă
 jignesc, îmi ating susceptibilitățile
 mea.

În mănturisiria ta atât
 de sinceră și ~~pe~~ simțitoare
 te murește gîndul că, eu
 nu ți-as crede tot, tot ce
 spui.

Într-o țară, ori cît
 as vrea să fiu indiferent
 nu pot, mă costă, credința
 mult pareea asta a ta.

Dacă tu te îndoiești,
apoi eu nici nu-mi închipui
că o clipă ai sta la îndoială
în credința ce o ai.

Cum îți dai noș sa ~~și~~ ai
asemeni canneli.

Vezi eu te cred mai mult
de tine de cât tu mă crezi
pe mine.

Ti-o repet încă o dată
că m'a costat teama
asta a ta, îndoiala asta
în credința mea despre
sinceritatea ta.

15146/7
Muzeu
Literar
Remino

Cînd o declar că; sinceritatea
în simțimintele tale ie cea mai
caracteristică parte în personalitatea
ta.

De sigur tu trebuie să
fii încurent cu afacerea
Dreyfus.

Nai citii zilnic Figaro.

Mai avem luna asta
filisticală cu scoola
și în mart dam examen.

Nu știu dacă ai aflat
că frate-meu s'a însurat
tot cu fata ceea de care
ți istorisescam.

Sorămea s'a maritat,
cu am cumnată.

Scrisorilor Kiritescu nu s'au
aratat scrisoarea asta.

Tu ce faci? ?
cum o duci? ?

Scrisorilor mult si
curios, ca ei si
eu o sa me' gratiesc
sa-ti raspund,
ca acum am timp.

Te îmbrăţosez
Frăţeste.

Enghel